

Paul Celan: RADIX, MATRIX (tł. Ela Binswanger)

Paul Celan: Radix, matrix

RADIX, MATRIX

Gdy mówi się do kamienia, jak
ty
do mnie z otchłani, z
rodzinych stron mi
jak siostra przy-
rodzona, wy-
przedzająca mnie, ty,
ty dla mnie w Nicości jednej Nocy,
ty w tę Niebywałą-Noc na-
(s)potkana, ty
Ponad-Wszystko-Ty -:

Wtedy jeszcze, gdy mnie tu nie było,
wtedy, kiedy ty
uprawiałaś pole, sama:

Kto,
kto to był, z jakiego
pnia, tamten zamordowany, tamten
czarno sterczący do nieba:
fallus i jądro -?

(Męskość.
Męskość Abrahama. Męskość Jessego. Niczyja
męskość - o,
nasza.)

Tak,
jakby mówić do kamienia, jak
ty
tam gdzieś moimi rękami
i w Nic sięgasz, to,
jest to, co jest tutaj:

także ta żyzna ziemia się rozwiera,
to

Ku-Dołowi
jest tą jedną z dziko
kwitnących koron.

(tł. Ela Binswanger)

*

Paul Celan: Radix, Matrix

RADIX, MATRIX
Wie man zum Stein spricht, wie
du,
mir vom Abgrund her, von
einer Heimat her Ver-
schwisterte, Zu-
geschleuderte, du,
du mir vorzeiten,
du mir im Nichts einer Nacht,
du in der Aber-Nacht Be-
gegenete, du
Aber-Du -:

Damals, da ich nicht da war,
damals, da du
den Acker abschrittest, allein:

Wer,
wer wars, jenes
Geschlecht, jenes gemordete, jenes
schwarz in den Himmel stehende:
Rute und Hode -?

(Wurzel.
Wurzel Abrahams. Wurzel Jesse. Niemandes
Wurzel - o
unser.)

Ja,
wie man zum Stein spricht, wie
du
mit meinen Händen dorthin

und ins Nichts greifst, so
ist, was hier ist:

auch dieser Fruchtboden klafft,
dieses
Hinab
ist die eine der wild-
blühenden Kronen.

wiersz z tomu "*Die Niemandrose*", S. Fischer Verlag, Frankfurt nad Menem 1963

*

Gwoli lepszego zrozumienia z Wiki: Drzewo Jessego - artystyczne wyobrażenie drzewa genealogicznego Chrystusa. Ze spoczywającego na ziemi Jessego (ojca króla Dawida) wyrasta łodyga lub pień drzewa o gałęziach zakończonych wizerunkami królów żydowskich oraz innych przodków Chrystusa.

Drzewo wyrasta z postaci (z jego trzewi) lub spoza niej. Jesse ukazywany jest zazwyczaj z długą brodą, w pozycji siedzącej, stojącej lub najczęściej leżącej. Jesse leży bezpośrednio na ziemi, czasem z podpartą na ręce głową, często z zamkniętymi oczami. Na niektórych przedstawieniach leży na pościeli lub ma pod głową poduszkę. Postaci siedzące natomiast występują w dwóch wariantach - śpiącego z zamkniętymi oczami lub dodatkowo podpartego na ręce. Samo drzewo przedstawiano różnie. Drzewo ma konar i zielone liście lub same gołe gałęzie, w ozdobnych przedstawieniach jest złote lub srebrne.

Źródłem nazwy i motywu jest prorocтво z Księgi Izajasza, które głosi o nadejściu Mesjasza: "Wyrośnie gałąź z pnia Jessego, wypuści się odrośl z jego korzeni".

radix - rdzeń, korzeń, źródło, pochodzenie, początek

matrix - matka (przekształcenie od mater, matris), macierz, macica

Heimat znaczy ojczyzna, ale dosłownie znaczy "miejsce gdzie jest dom, domowizna, macierz"

Paul Celan o swojej ojczyźnie Bukowinie mówił: "*pozbawiona historii była prowincja przypadkowo zagarnięta przez monarchię Habsburgów*" (tł. ebs)